

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้สรุปและอภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาหลักสูตรบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้เรื่องขนมจาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 2 พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนและโรงเรียน ดังนี้
1.1 ศึกษาข้อมูลจากระบบสารสนเทศของโรงเรียนในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 80 ครอบครัว พบว่ามีผู้ปกครองของนักเรียนประกอบอาชีพค้าขายอยู่หน้าวัดโสธรวรารามวรวิหาร จำนวน 30 ครอบครัว

1.2 ศึกษาจากแบบสอบถามความต้องการเรียนรู้หลักสูตรบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 80 คน พบว่ามีความต้องการเรียนรู้เรื่องขนมจากร้อยละ 35

2. การสร้างหลักสูตร โดยศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สังคมศึกษาและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และคณิตศาสตร์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 เอกสารหลักสูตรซึ่งประกอบด้วย หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ อัตราเวลาเรียน แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

2.2 เอกสารประกอบหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ รายละเอียดของความรู้ที่เกี่ยวข้องกับขนมจาก แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมกลุ่มการปฏิบัติงานของนักเรียนและแบบวัดเจตคติต่อการเรียนเรื่องขนมจาก

3. การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเพื่อประเมินหลักสูตร ตามวิธี Puissance Measure (P.M.) โดยเสนอหลักสูตรที่จัดทำขึ้นต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรทั้งฉบับ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจะประเมินหลักสูตร 3 ด้าน คือ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล ส่วนเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมกลุ่มการปฏิบัติงาน ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาความถูกต้องและความเหมาะสมสอดคล้อง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ใช้วิธีวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ หาค่าความยากง่าย หาค่าอำนาจจำแนก และตรวจสอบความเชื่อมั่น โดยวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าคะแนนความเชื่อมั่นเท่ากับ .79 หาค่าอำนาจจำแนก และตรวจสอบความเชื่อมั่น ได้ค่าคะแนนความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 โดยนำไปใช้กับนักเรียนจำนวน 40 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

4. การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอน และแผนกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แผนทดลองแบบ กลุ่มเดียว (One - group Pretest - posttest Design) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

4.1 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องขนมจาก ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว 30 ข้อ

4.2 ผู้วิจัยทดลองสอนโดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามขั้นตอนในแผนการจัดการเรียนรู้ บันทึกการปฏิบัติงานตามแบบการสังเกตพฤติกรรมการรวมกลุ่มการปฏิบัติงานของนักเรียน

4.3 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดียวกันกับการทดสอบก่อนเรียน

4.4 นักเรียนทำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนหลักสูตรบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ เรื่อง ขนมจาก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 20 ข้อ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการสร้างหลักสูตรได้หลักสูตรบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 2 พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา ที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน โรงเรียนท้องถิ่น ใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นและยังเป็นการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มิให้สูญหาย ซึ่งลักษณะของหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีการบูรณาการระหว่าง 5 กลุ่มสาระ ได้แก่ สาระการเรียนรู้ภาษาและเทคโนโลยีสาระวิทยาศาสตร์ สาระภาษาไทย สาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระคณิตศาสตร์ มุ่งองค์ประกอบคือ บทนำ คุณภาพผู้เรียน หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ อัตราเวลาเรียน แนวการจัดการเรียน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการกับ 5 กลุ่มสาระ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่บูรณาการให้มีความสอดคล้องกัน
2. จากการประเมินผลของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร ใช้แนวการประเมินหลักสูตรตามวิธี Puissance Measure (P.M.) ซึ่งครอบคลุมการประเมินใน 3 ด้าน ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล ได้หลักสูตรที่มีค่า P.M. เท่ากับ 7.93 ซึ่งสรุปตามเกณฑ์การประเมินค่า P.M. ได้ว่า หลักสูตรมีคุณภาพปานกลางหรือใช้ได้ และผลจากการประเมินหลักสูตร โดยการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ว่าหลักสูตรมีสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้เหมาะสมสอดคล้องกัน และหลักสูตรมีความสอดคล้องกับท้องถิ่น เหมาะสมกับผู้เรียนใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและนำไปประกอบอาชีพได้อีกด้วย
3. การนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขนมจากหลังการทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าหลังการทดลองใช้หลักสูตรนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น พิจารณาได้จากผลต่างจากค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 14.13 และหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 21.33 มีความแตกต่างคะแนนเพิ่มขึ้น 7.20
4. ผลการศึกษาพฤติกรรมกลุ่ม (ภาคปฏิบัติ) ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมกลุ่มของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ขณะปฏิบัติงานตามขั้นตอน พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ผลงานที่สร้างขึ้นมีความสวยงามมีคุณภาพ และสามารถปฏิบัติงานตามรายงานประเมินได้ จึงผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายการ
5. ผลการวัดเจตคติของนักเรียนพบว่านักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนหลักสูตรบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ เรื่อง ขนมจาก

อภิปรายผล

ผลจากการพิจารณาหลักสูตรบูรณาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ เรื่อง ขนบมาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 2 พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) พบว่า ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพปานกลางหรือใช้ได้ เนื่องจากมีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น มีความเหมาะสมกับผู้เรียน ใช้ทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นมิให้สูญหาย ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ ทั้งยังเป็นการปลูกฝังการอนุรักษ์ความเป็นไทย เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน โดยเฉพาะหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนำไปใช้บูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่หลากหลาย มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดขึ้นใน 5 กลุ่มสาระ ครูผู้สอนหรือผู้นำไปใช้สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ หลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผ่านการพิจารณาอย่างเป็นระบบและมีวิธีที่เหมาะสม 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรในท้องถิ่น ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ข้อมูลการประกอบอาชีพชุมชน ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ 5 กลุ่มสาระ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ขั้นตอนดังกล่าวนี้สอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของธำรง บัวศรี (2532, หน้า 153 - 159) และ สัจจ อุทรานันท์ (2532, หน้า 191 - 197) ที่กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรนั้นจำเป็นต้องศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานของหลักสูตร เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรนั้นมีความถูกต้อง ทำให้ทราบความต้องการของสังคมและผู้เรียน

ขั้นที่ 2 การสร้างหลักสูตร ผู้วิจัยทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับสาระและมาตรฐานของ 5 กลุ่มสาระ ได้แก่ สาระการเรียนรู้ภาษาไทยและเทคโนโลยี สาระวิทยาศาสตร์ สาระภาษาไทย สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระคณิตศาสตร์ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น จากนั้นกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และเอกสารประกอบหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของทาบา (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539) ที่ว่า “ในการคัดเลือกเนื้อหาสาระต้องคำนึงถึงวัยและความสามารถของผู้เรียนและการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ใกล้ตัวทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้รวดเร็ว”

ขั้นที่ 3 การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้ ผู้วิจัยใช้แบบประเมินหลักสูตรตามวิธี
 ปุยซองค์ Puissance Measure (P.M.) เพราะเป็นรูปแบบการประเมินที่เหมาะสมกับหลักสูตร
 ที่สร้างเสร็จใหม่ ๆ ก่อนที่จะนำไปทดลองใช้จริง เพื่อให้ทราบถึงข้อบกพร่องในด้านต่าง ๆ
 ของหลักสูตรและทำให้สามารถปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์เหมาะสมต่อไป ขั้นตอนดังกล่าวนี้
 สอดคล้องกับแนวคิดในการประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้ของธารง บัวศรี (2532, หน้า 296 - 297)
 และ สัจจ อุทรานันท์ (2532, หน้า 246 - 247) ที่กล่าวว่า การประเมินผลเบื้องต้นของหลักสูตร
 ก่อนนำไปทดลองใช้ เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเพราะเป็นการทบทวนตรวจสอบหลักสูตรที่
 จัดทำขึ้นว่ามีสิ่งใดที่บกพร่อง และสมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข โดยเสนอหลักสูตรที่จัดทำขึ้น
 ต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาคุณค่าและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรทั้งฉบับว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับใด
 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจะประเมินหลักสูตร 3 ด้าน คือ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กระบวนการจัดการเรียนรู้
 และการวัดผลประเมินผล ซึ่งผลการประเมินหลักสูตร มีค่า P.M. เฉลี่ยเท่ากับ 7.93 ซึ่งแปล
 ความหมายตามเกณฑ์การประเมินได้ว่า หลักสูตรนี้มีคุณภาพปานกลางหรือใช้ได้ ซึ่งเป็นผล
 เนื่องจากจุดประสงค์การเรียนรู้สามารถอธิบายพฤติกรรมของผู้เรียนที่ปรากฏออกมาให้เห็นได้
 เข้าใจได้ สังกัดได้ กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้หลังจากที่
 ได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งนี้เป็นผลมาจาก ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กระบวนการจัดการเรียนรู้ และ
 การวัดผล ประเมินผล โดยผู้วิจัยมุ่งให้ผู้เรียนได้ใช้พฤติกรรมการเรียนรู้ในขั้นสูง เช่น การสาธิต
 การสร้าง การจำแนก การอธิบาย การประยุกต์ใช้ และใช้รูปแบบการเรียนรู้ในระดับสูง เช่น
 ความรู้แบบผสมผสานแบบแนวคิด แบบหลักการ และแบบแก้ปัญหา ผลการประเมินหลักสูตร
 ในขั้นตอนนี้จึงได้ค่า P.M. เฉลี่ยเท่ากับ 7.93 หมายถึง หลักสูตรนี้มีคุณภาพปานกลางหรือใช้ได้

ขั้นที่ 4 การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระ
 การเรียนรู้ เรื่อง ขนบงาม ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 2
 พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจาก
 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว จากการปฏิบัติจริงตามความสนใจ
 ประกอบกับมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนจัดกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน มีการมอบหมาย
 แบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานต่าง ๆ ภายในกลุ่ม มีการวางแผน มีการทำงานตามขั้นตอน มีการสังเกต
 สรุปผลการเรียนรู้ร่วมกัน ผลของการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมมือกันทำให้ผู้เรียนรู้จักการทำงาน
 เป็นกลุ่ม มีความรับผิดชอบ มีการปรึกษาหารือในการทำงานร่วมกัน มีการปรับปรุงแก้ไข
 ข้อบกพร่องในการปฏิบัติตามทำให้เข้าใจในเรื่องที่เรียนได้อย่างลึกซึ้ง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ของผู้เรียนหลังเรียนสูงขึ้น จึงสอดคล้องกับแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ของจอห์นสัน, จอห์นสัน

และโฮเบิลล์ (Johnson, Johnson, & Holubec, 1994 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2545, หน้า 101) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือกันนั้นช่วยทำให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น

ขั้นที่ 5 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรโดยการนำข้อมูลที่ได้รับจากการนำหลักสูตรไปทดลองใช้นำมาปฏิบัติจริง แก้ไขให้เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพต่อไป

จากผลการวิจัยในครั้งนี้สรุปได้ว่า หลักสูตรบูรณาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ เรื่อง ขนบจาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 2 พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนท้องถิ่นและชุมชน ทำให้ผู้เรียนมีผลการเรียนเป็นไปตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้สอดคล้องกับผลการวิจัย ของยุทธนา อุทโท (2541, บทคัดย่อ) เรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการสานกระติบข้าว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และผลการวิจัยของพัชนี พงษ์สุภา (2544, บทคัดย่อ) เรื่องการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องงานใบตองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่พบว่าหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เหมาะสมกับผู้เรียนมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ครูผู้สอนควรนำหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างแพร่หลายและนำไปใช้เพื่อจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในทุกช่วงชั้นเดียวกัน และปรับใช้ได้ กับทุกกลุ่มสาระ
2. ควรนำภูมิปัญญาชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร เพื่อตรงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น จะกระตุ้นความสนใจของ นักเรียนได้มากขึ้น
3. ควรนำผลงานของนักเรียนมาประกวดแข่งขันหลังจากจบหลักสูตรแล้วจะช่วยกระตุ้น ความสนใจของนักเรียนมากยิ่งขึ้น
4. ส่งเสริมนักเรียนมีอาชีพระหว่างเรียน เพื่อให้มีรายได้ด้วยการทำขนมจากขายใน โอกาสต่าง ๆ เช่น วันวิชาการ
5. ควรนำไปสอนในโอกาสที่จะนำผลงานไปใช้ได้ เช่น งานมหกรรมอาหาร งานสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น การประกวดการทำขนมจากวันเกิดหลวงพ่อบุญชูโสธร ซึ่งเป็น งานประเพณีในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น โดยวิธีบูรณาการสอนกับกลุ่มสาระที่มี 8 กลุ่มสาระ ให้หลากหลายและเหมาะสมกับสภาพความต้องการของแต่ละท้องถิ่น
2. ควรมีการวิจัยพัฒนาหลักสูตรใช้เชื่อมโยง 8 กลุ่มสาระ เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์แก่นักเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกับอาชีพอื่น ที่มีอยู่ในท้องถิ่น โดยวิธีบูรณาการกับกลุ่มสาระที่มีความสัมพันธ์กัน กับสภาพความต้องการของแต่ละท้องถิ่น